

Проблеми реалізації договору сурогатного материнства

Коренга Юлія Володимирівна

аспірант Волинського національного університету імені Лесі Українки

З практикою реалізації сурогатного материнства пов'язані складні моральні та юридичні проблеми. Важливе значення при законодавчому вирішенні та закріпленні питань що стосуються здоров'я та етики має відношення законодавства до нових наукових технологій, а зокрема до питань штучного запліднення та імплантації ембріона, сурогатного материнства і т. д.

Існуюче законодавство закріплює лише «право» на допоміжні репродуктивні технології (далі - ДРТ), при цьому усі можливі правовідносини що можуть виникати між особами які бажають стати батьками та сурогатною матір'ю не регламентуються. Для того, щоб програма «сурогатне материнство» не стала джерелом для зловживань, наживи (в тому числі і зі сторони медичного персоналу), шантажу необхідна чітка законодавча база з чіткими формулюваннями щодо усіх можливих запитань.

Одним із самих важливих запитань що потребують чіткого законодавчого врегулювання, є питання закріплення договору сурогатного материнства у законодавстві України. Це б дозволило вирішити безліч проблем у даній сфері правовідносин. На жаль, сучасне законодавство далеке від досконалості, адже у ньому відсутні не тільки порядок та умови укладення договору сурогатного материнства, але і поняття «сурогатна матір» та «сурогатне материнство», що для правовідносин між сторонами є досить важливим. Необхідно чітко, на законодавчому рівні врегульовувати не лише суттєві умови договору, але і прописувати усі особливості даного договору. Чітко визначати права, обов'язки та відповідальність сторін за невиконання умов договору. Якщо дані питання будуть чітко врегульовані на законодавчому рівні, то на нашу думку, буде

виникати значно менше проблем у відмові в передачі дитини біологічним батькам.

Звичайно, можна припустити, що сурогатна матір яка виношує та народжує дитину, має материнські почуття до такого новонародженого, і в певний момент, у неї може виникнути бажання залишити дитину собі, проте уклавши договір така жінка буде розуміти усі особливості сурогатного материнства, та можливі правові наслідки своїх дій. Адже більшість сурогатних матерів не розуміють специфіки даної програми, що у більшості випадків є результатом обману зі сторони посередників, що беруть участь в укладенні такої угоди. Досить цікавої думки по даному питанню дотримується вчений-психолог Михайло Євдокимов. Він говорить про те, що якщо говорити про морально-психологічну сторону програми сурогатного материнства, то варто відмітити, що сама тема є досить делікатною, і неправильно обговорювати її без глибокого та багатостороннього вивчення. На жаль, ЗМІ досить часто публікують статті, автори яких, судячи по викладеному матеріалу досить поверхово знайомі з темою сурогатного материнства, і напевно не розмовляли з жодною сурогатною матір'ю [1].

На думку А. А. Пестрикової норми, що носять декларативний характер, не дозволяють сторонам, що уклали договір у повній мірі бути впевненими щодо належного виконання такого договору. Поширеним зловживанням у даній сфері є відмова сурогатної матері від передачі дитини батькам-замовникам [2,ст.9]. Але на практиці відомі випадки, коли подружжя відмовлялось забирати новонароджене дитя. Такий випадок стався у Єкатеринбурзі (Російська Федерація). У період вагітності сурогатної матері подружжя розпочало процес розлучення, і забирати дитину не бажала жодна із сторін, у цьому випадку сурогатна матір опинилась у складному становищі, так як мотивом для укладення договору стала грошова винагорода. А. А. Пестрикова вважає, що вирішити дану проблему можна лише на законодавчому рівні, надавши юридичну силу договору сурогатного материнства.

Варто відмітити, що при усій складності морально-етичних, медичних та юридичних аспектів сурогатного материнства в Україні цей вид ДРТ набуває все більшого поширення. Тому, необхідно ввести у законодавство чіткі положення щодо регулювання сурогатного материнства, у які обидві сторони (батьки та сурогатна матір), були б захищені, а їх права та інтереси гарантовані.

В Україні проблема репродуктивного здоров'я і репродуктивних прав на даний час знаходиться у центрі всезагальної уваги. В більшості випадків причина тому, погіршення здоров'я громадян в цілому, та репродуктивного здоров'я зокрема. Проте спірними дане питання є через його морально-етичну сторону, а суспільство у даному випадку є свідком цих процесів. Звичайно, проблема суспільного визнання сурогатного материнства, яке досліджують вчені-юристи, є досить актуальним у наш час. І суспільство може визнавати, або ж не сприймати даний інститут. Проте не варто забувати про його особистий характер, і збереження певних сімейних таємниць. Адже не усі батьки будуть відкрито повідомляти своїм дітям що їх виносила та народила чужа для них жінка. Проте цей інститут варто застосовувати, адже він дозволяє вирішити найважливішу для багатьох сімей проблему продовження роду.

Використана література

1. Михайло Евдокимов, к-дат психол. наук. Цикл статей «Питання сурогатного материнства» [Електронний ресурс]. Режим доступу: [http:// www.mother-surrogate.com/ru/?p=surrogate_motherhood_article](http://www.mother-surrogate.com/ru/?p=surrogate_motherhood_article).
2. Пестрикова А. А. Проблеми договору сурогатного материнства [Текст]. Москва: Цивільне право, 2006. С. 9.

